

JOANNIS CASSIANI
DECEM PRIMAS COLLATIONES PATRUM
IN SCYTHICA EREMO COMMORANTIUM

Praefatio
Voorwoord

1. Debitum,
quod beatissimo papae Castori
in eorum uoluminum praefatione
promissum est,
quae de institutis coenobiorum
et de octo principalium uitiorum
remediis
duodecim libellis
domino adiuuante
digesta sunt,
in quo tenuitas nostri suffecit ingenii,
utcumque sarcitum est.

uiderim sane
quid super hoc
uel illius uel uestri
fuerit
examinis aequitate
perpensum,
utrum in rebus
tam profundis
tam que sublimibus
et quae in usum stili
ut arbitror
antea non uenerunt,

dignum aliquid
cognitione uestra
omnium que sanctorum fratrum desiderio

prompserimus.

2. Nunc autem
quia derelinquens nos
pontifex supra dictus
migravit ad Christum,
has interim decem
collationes summorum patrum,
id est anachoretarum
qui in heremo Sciti morabantur,
(quas ille
inconparabili flagrans studio sanctitatis
simili sibi iusserat
sermone

conscribi,

1. Mijn schuld
tegenover de hoogwaardige bisschop Castor
heb ik, hoe dan ook, ingelost,
naar de maat van mijn bescheiden vermogen.
In het voorwoord op mijn vorige werk
had ik mij aan hem verplicht door mijn beloften.
Met Gods hulp
heb ik het geschreven:
twaalf boeken
over de instellingen der kloosters
en de geneesmiddelen
voor de acht voornaamste ondeugden.

Graag zou ik
hierover
zijn en uw

billijk
oordeel vernomen hebben:
of ik
over een zo diepzinnige
en verheven stof,
waarover
bij mijn weten
niet geschreven was,
iets heb voortgebracht
wat waard was
dat gij er kennis van nam,
en dat aan de verlangens
van alle heilige broeders beantwoordde.

2.

Dezelfde bisschop had mij,
in zijn onvergelykelijke ijver voor de heiligheid,
ook opgedragen,
in dezelfde stijl
de gesprekken van de voornaamste Vaders,
dat wil zeggen van de kluizenaars
die in de woestijn van Scetis verbleven,
op schrift te stellen.

non expensens
prae multitudine caritatis
quanto infirmas ceruices
pondere prae grauet),

uobis potissimum,
o beatissime papa Leonti
et sancte frater Helladi,
credidi
consecrandas.

3. Alter siquidem uestrum
memorato uiro

et germanitatis affectu
et sacerdotii dignitate
et quod his maius est
sancti studii feruore
coniunctus
hereditario fraternum debitum iure
deposcit:

alter
anachoretarum instituta sublimia
non ut quidam
propria adgressus est praesumptione
sectari,
sed legitimum
doctrinae tramitem
sancto spiritu suggerente
paene antequam disceret
adprehendens
non tam suis adinventionibus
quam illorum traditionibus
maluit erudiri.

in quibus mihi
nunc in portu silentii constituto
inmensum pelagus aperitur,

4. ut scilicet
de instituto
atque doctrina
tantorum uirorum
quaedam tradere
audeam
memoriae litterarum.

tanto enim
profundioris nauigationis periculis
fragilis ingenii cumba
iactanda est,
quantum
a coenobiis
anachoresis

Zijn grote liefde belette hem
zich rekenschap te geven
met wat voor gewicht hij
mijn zwakke schouders belastte.
Omdat hij ons
nu echter heeft verlaten
en is heengegaan naar Christus,
heb ik gemeend,
deze eerste tien
aan u,
hoogwaardige bisschop Leontius
en eerwaarde broeder Helladius,
te moeten opdragen.

3. De een van u is immers
met hem
verbonden
door het bloed
en door de bisschoppelijke waardigheid
en, wat meer is,
door een heilige ijver:

wat aan zijn broer verschuldigd was,
komt hem door erfrecht toe.

De ander heeft de navolging van
het voortreffelijk leven der kluzenaars
ondernomen,
zonder zich te laten leiden door eigen zin,
zoals sommigen;
op ingeving van de heilige Geest
betrad hij
het waarachtige pad van de leer
nog bijna eer hij het had leren kennen,
en verkoos hun onderricht
in plaats van zijn eigen bedenksels.

Hiermee gaat voor mij,
die nog in de haven van het zwijgen lig,
een onmetelijke zee open:

4. ik moet het wagen
over het leven
en de leer
van zo grote mannen

te schrijven.

Het broze scheepje van mijn verstand
zal de gevaren lopen
van een zóveel
verdere reis,
als
het kluzenaarsleven
hoger staat
dan dat der cenobieten,

et
ab actuali uita,
quae in congregationibus exercetur,
contemplatio dei,
cui illi
inaestimabiles uiri
semper intenti sunt,
maior
actu que sublimior est.

uestrum igitur est
conatus nostros
piis orationibus adiuuare,
ne
aut tam sancta materia
inperito quidem,
sed fideli sermone promenda
periclitetur in nobis
aut rursum
eiusdem materiae abyssis
obruatur
nostra rusticitas.

5. proinde ab exteriori
ac uisibili monachorum cultu,
quem prioribus digessimus libris,
ad inuisibilem interioris hominis habitum
transeamus,
et
de canonicarum orationum modo

ad illius quam apostolus praecipit
orationis perpetuae
iugitatem
ascendat eloquium,
ut quisquis iam
superioris operis lectione
Iacob illius intellegibilis nomen
carnalium uitiorum subplantatione
promeruit,
nunc etiam
non tam mea
quam patrum instituta
suscipiens
diuinae iam puritatis intuitu

ad meritum
et ut ita dixerim
dignitatem
transiens
Israëlis,

quid
in hoc quoque perfectionis culmine
debeat obseruare
similiter instruat.

als de beschouwing Gods,

waarmee die
onschatbare mannen
altijd bezig zijn,
verheven is

boven het werkende leven,
dat men in de kloostergemeenten leidt.

Gij moet dus
door uw vurig gebed
mijn pogingen steunen,
opdat ze
een zo heilige stof,
die door een onkundige mond
nochtans getrouw verhaald moet worden,
niet door mij in gevaar komt
of anderzijds
mijn onbeholpenheid
niet vergaat
in de diepten van deze stof.

5. Laten wij dus van het uitwendige
en zichtbare van het monnikenleven,
waarover ik in mijn vorige boeken heb gehandeld,
overgaan
tot de onzichtbare gesteltenis van de inwendige
mens. Laat mijn woord zich
van de beschrijving van de canonieke uren
verheffen
tot het ononderbroken voortdurend gebed,
dat de Apostel voorschrijft (1 Tess. 5,17).

Laat eenieder
die door de lezing van mijn vorig werk
in geestelijke zin
reeds de ondeugden van het vlees
heeft onderworpen,
nu ook,
door niet zo zeer mijn lessen
in zich op te nemen
als wel die der Vaders,
in de beschouwing van Gods zuiverheid
komen
tot de verdiensten
en als ik zo spreken mag,
de waardigheid van Israël,

en leren
wat hij
op deze top der volmaaktheid
moet onderhouden (vgl. Gen. 27,36 en 32,28).

6. obtineant itaque
orationes uestrae
ab eo
qui dignos nos

uel uisu eorum
uel discipulatu
uel consortio
iudicauit,

ut nobis
earundem traditionum
memoriam plenam
et sermonem
ad dicendum facilem
conferre dignetur,

quo tam sancte
eas
tam que integre
quam ab ipsis accepimus
explicantes

ipsos
quodammodo suis institutis incorporatos
et quod maius est
Latino disputantes eloquio
vobis exhibere
possimus.

hoc sane uolumus ante omnia
tam harum conlationum
quam superiorum uoluminum
praemonitum esse
lectorem,
ut si qua forte
in his
pro status sui et propositi qualitate
siue pro usu et conuersione communi
uel impossibilia putauerit esse
uel dura,
non ea
secundum suae facultatis modulum,
sed
secundum dignitatem et perfectionem
loquentium
metiatur,

quorum
prius
studium atque propositum
mente concipiat,
quo uere mortui
huic conuersioni mundanae
nullis affectibus parentum carnalium,
nullis actuum saecularium nexibus
obligantur.

6.
Mogen uw gebeden dan
van Hem,
die mij waardig
geoordeeld heeft,
hen te zien,
van hen te leren
en met hen te leven,

verkrijgen
dat mijn geheugen
niet te kort schiet

en dat ik mij
gemakkelijk weet uit te drukken.

Dat ik hun onderricht
met datzelfde heilige
mag weergeven
als het had in hun mond,
en even volledig.
Zo hoop ik
hen,
levend in hun lessen,
vóór u te stellen
en wat meer is,
in het Latijn.

Vóór alles willen wij
de lezer
van deze gesprekken,
evenzeer als van mijn vorige boeken,
waarschuwen!
Mocht hij soms
het een of ander,
uitgaand van zijn eigen staat en levenswijze
of van de gewone manier van doen en leven,
onmogelijk achten
en hard:
laat hij het niet
afmeten
naar zijn eigen kunnen,
doch
naar de verdiensten en volmaaktheid van hen
die hier aan het woord zijn.

Hij vorme zich
eerst
een denkbeeld
van hun opzet en leven:
zij zijn dood
voor het leven van deze wereld,
niet gebonden
door gehechtheid aan hun bloedverwanten
of door enige wereldse bezigheid.

7. deinde
locorum quoque in quibus commorantur
consideret
qualitatem,
qua in solitudine uastissima
constituti
atque ab uniuersorum mortalium consortio
separati

et per hoc
inluminationem sensuum
possidentes
contemplantur
uel proloquuntur ea,
quae inexpertis atque ineruditis
pro condicione et mediocritate consuetudinis suae
impossibilia forsitan
uidebuntur.

De quibus tamen
si quis uoluerit
ueram proferre sententiam
et utrum impleri queant
desiderat experiri,
festinet prius
eorum propositum
simili studio et conuersatione
suscipere,
et tunc demum
ea,
quae supra facultatem hominis
uidebantur,
non solum possibilia,
uerum etiam suauiissima
deprehendet.

sed nunc iam
ad conlationes eorum et instituta
properemus.

7. Voorts
lette hij ook
op de aard
van hun verblijfplaats:
een onmetelijke woestijn,

ver
van alle gezelschap der mensen.

Hierdoor
beschikken zij
over een bijzonder geestelijk licht,
en vermogen dingen te zien
en te zeggen,
die aan mensen zonder ondervinding en kennis
in vergelijking met hun gewone middelmaat
wellicht onmogelijk
voorkomen.

Wil iemand
evenwel hierover
een juist oordeel vellen
en verlangt hij te beproeven
of het uitvoerbaar is,
laat hij dan eerst zelf
hun leven
op zich nemen,
in eenzelfde ijver en wandel:
dan
zal hij ontdekken,
dat hetgeen de krachten van een mens te boven
scheen te gaan,
niet alleen mogelijk
maar zelfs heerlijk is.

Maar laten wij nu
tot hun gesprekken
overgaan.